

Debatten om digitalisering har tyvärr blivit ett skyttegravskrig

Lärarnas Tidning den 27 augusti 2019

Frågan om effekterna av skolans digitalisering har på senare tid kommit att bli en av de hetaste i debatten. Branschen för digitala hjälp- och läromedel har vuxit kraftigt och är idag en global miljardindustri.

I kölvattnet av denna utveckling drev den förra regeringen igenom en nationell strategi för att digitalisera skolan. Många menar att digitaliseringen behövs för att skolan ska följa med i tiden – och dessutom har potential att höja effektiviteten.

Andra menar dock att det råder en övertro på teknikens möjligheter och att man ignorerar dess risker. Det finns exempelvis skäl att tro att den distraherar snarare än hjälper eleverna.

Tyvärr har debatten kommit att bli ett skyttegravskrig mellan förespråkare för och motståndare till digitaliseringen i sig, snarare än en diskussion om effekterna av olika slags teknik. Detta är problematiskt eftersom olika produkter kan påverka skolan på olika sätt.

För att nyansera debatten har jag i en ny rapport gått igenom den empiriska forskningen kring digitaliseringens effekter på elevers utfall.

Totalt sett finns det lite stöd för att tillgång till teknik i sig höjer kunskaperna. Tvärtom. Däremot tycks specifika produkter och användningsområden – framförallt digital handledning – ha positiva effekter. Likaså finns det stöd för att man med teknikens hjälp kan stärka mindre effektiva lärare på ett kostnadseffektivt sätt.

Effekterna av teknik i skolan beror alltså på vilken teknik man använder och vad man använder den till – vilket studier som fokuserar på digitaliseringen i sig missar.

Men tekniken behöver inte höja kunskaperna för att vara värdefull; om den sänker kostnaderna utan att ha effekter på kunskaperna ökar trots allt effektiviteten.

Detta är viktigt givet den stora lärarbristen, som är för stor för att kunna utbildas bort. Detta skulle nämligen kräva att cirka 25 % av alla elever som går ut gymnasiet väljer att bli lärare, vilket är oralistiskt. Förutom att skapa alternativa vägar in i läraryrket är det därför viktigt att utreda om tekniken kan minska problemen som lärarbristen medför.

Sammanfattningsvis drar jag följande utbildningspolitiska slutsatser:

1. *Tänk om när det gäller den nationella strategin för att digitalisera skolan.*
Väldigt lite tyder på att en generell digitalisering vore bra i ett kunskapsperspektiv.
2. *Avfärda inte digitaliseringens möjligheter.*
Det finns exempel på produkter som stärker elevers lärande. Vissa av dessa innebär sannolikt

också lägre kostnader.

3. *Säkerställ en bättre infrastruktur för att ta reda på vad som fungerar ur ett kunskaps- och effektivitetsperspektiv. Vi bör uppmuntra test av digitala hjälpmedel och erbjuda skolor stöd för att utvärdera dessa. Även kostnader bör tas med i analysen. Samtidigt bör man bygga upp en bank av rigorösa studier som skolor kan ta del av.*

I stället för att fortsätta skyttegravskriget om digitaliseringens generella effekter bör vi alltså låta empirin tala. På så sätt kan vi både dra nytta av teknikens möjligheter och minimera dess risker.

Gabriel Heller-Sahlgren